

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti
št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Dve sovražnici.

Do zdaj smo vidili (se vé, da prav v slabem načrtu, obširnije bi se mogle cele knjige pisati), da svet je bil naj srečniši pod prijaznim, vzajemnim vodstvom dveh sester „Cerkve in države.“ Potem, kako si je sovražnik vsega dobrega prizadeval prijaznost in vzajemno delovanje uničiti, kako je časnikiarstvo — njegovo orodje — si prizadevalo naj pred s hinavsko prijaznostjo, potem z votlimi „frazam“ brez pomena ali celo z nasprotnim pomenom dokazovati, da Cerkev in država imate vsak svoj delokrog, naj se toraj druga od druge ločite ter postane prosta Cerkev v prosti državi. Ker se je pa pokazalo, da Cerkev tudi s tem lahko uspešno dela — pogledimo le v Ameriko, dasiravno tudi tu kakor nikjer vodilo ni popolno se vresničilo — se je privedl drugi rek, druga fraza, ki naj bi bolj svojo dolžnost storila.

Država mora biti brezverna, da zamore biti vsem pravična; pravična namreč katoličanom, luteranom, judom in mahomedanom. Toraj se je v vsih vstavah prvi §. podlaga vsem naslednjim: „Vera države je katoliška“ iz državnega zakonika izpuštil in uničil. Kjer si tega še niso upali, so ta § tako omejili, z dvoumnimi postavkami, kakor s trnjem, zastavili, da do postavodajalstva ni imel nobenega učina več, da se je iz njega izpelevalo, kar je hotlo in kar se je po okoljshinah potrebovalo. Iz tega se je izcimila „ena ko-

pravnost vsih državljanov pred postavo“; „emancipacija judov“ (oprostenje vseh over) itd. z besedo: Vstavno postavodajalstvo se je povsod izvrševalo, v luteranskih kakor v katoliških državah iz brezozirno na Cerkev in njene večne resnice ter je bilo hvalisano kot nova srečna doba za ljudstva; da, kot dolgo zaželjeni raj na zemlji, kjer bode vsak po svojem srečen in izveličan! Po nekoliko je res nastopila srečna doba, toda ne za ljudstva sploh, ampak za jude in za vse zanikrneže; nasproti pa je nastopila žalostna in nesrečna ter je če dalje žalostniša in nesrečniša postajala doba za Cerkev in za vse verne, poštene kristjane.

Da, solnčili so se judje in košatila se je vsa hudobija, ker ni bilo treba nič več ozirati na Cerkev in njene oviralne postave: vsaki je delal kar je hotel; vsak šel, kamor je hotel, vsak se veselil, kjer se je hotel; vsaki oderuh obresti jemal, kakoršnje je hotel, itd., z besedo za jude, za brezverne odvetnike, za oderuške bogatine je nastopila doba, kakoršnje za nje še ni bilo kmalo. Cerkev s svojimi postavami jim je postala ptujka, na katero se jim ni bilo treba nikdar ozirati, katera jih ni smela nikjer ovirati, katero so smeli prav po svojih spačenih zeljah zaničevati in žaliti kolikor jim je bilo drago. Nasproti pa naj je Cerkev zahtevala svoje pravice, prosila za omejenje hudobije, gotovo ni bila nikdar vslišana, postala je tudi državi ptujka.

Tak je bil začetek proste Cerkve v prosti državi!

Pa, kakor žalostno, naj bi bilo še tako ostalo! Ali tudi tega ni bilo, ampak iz dveh sester z dveh ptujk ste postali dve sovražnici; ne sicer v tem pomenu, kakor bi bile druga drugo sovražili, ker Cerkev ni tega nikoli storila, če bila je še toliko zaničevana, ampak v tem pomenu, da država je v resnici postala sovražnica Cerkvi in vsem njenim naredbam in sicer v teh deželah pred, v drugih pozneje, sovražni nasprotni duh proti Cerkvi pa je romal od kraljestva do kraljestva. Le v srcu je smel še vsak verovati, kar je hotel a po zunanem ni smel tega razodevati, razun če je hotel kot neumnež, kot bedak biti zaničevan. Tudi poduk in beseda božja ni bila več prosta. Kdor je hotel državo hvaliti in njeno nekršansko postavodajalstvo odobravati, je to smel storiti, kolikor je hotel; bil je kot učen, kot razsvitljen mož hvalisan in pri podeljevanji boljših služb se je na njega povsod ozir jemalo. Kaj pa če kdo tega ni hotel? Kaj? Bil je sovražnik države; njegove cerkvene govore so žandarmi in briči nadzorovali in presojevali. Kar je Cerkev ali v njenem imenu duhovščina storila, vse je bilo slabo, vse državi sovražno; vse kazni vredno. Naravnost rečemo, svesti si, da nam v resnici in po pravici ne more nikdo ugovarjati, o nekem času in pred nekaj leti je bilo po vsi Evropi tako, da, naj bi ne bilo verno in priprosto ljudstvo pametnejše, kakor države in njeni stebri, bi bila mogla duhov-

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim l. 1881.

(Spisuje M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

Popis posamnih krajev Rima, (fotografija) mostovi čez Tiberu in duri pri obzidju; razdelitev Rima.

Sedem znanih holmcev, na kterih je bilo prvotno mesto zidano so ti-le: Kapitolin, Palatin, Kvirinal, Celij, Aventin, Viminal in Eskvilin. Grič Pincio, Vatikan in Janikul so bili pozneje prišteti. Drugi za se stoječi mali griček se vzdiguje na južni strani, kjer zapušča Tibera mesto in obzidje, ktero sega od obeh strani do Tibere, ter se zove monte Testaccio. (debela glava.) Iz tega holmca se vidijo starine rimske prav krasno, kedar jih zahajajoče solnce obseva.

1. Kapituloski grič. (43 metrov višej od Tibere) Gre se gor po krasnih stopnicah. Na levi se vidi krasna cerkev S. Maria ara coeli (Mati božja na vratih nebeških) na kraju, kjer je bil kapitol in tempelj kapitolskega Iapitra, sezidan od kralja Tarkvina Priska; na desni stoji krasna palača Caffarelli, in malo oddaljena je zgodovinska tarpejska skala, raz ktere so metali Rimljani svoje dni

izdajice domovine. (Memogredé rečeno, bi vtegnilo pristovati, da bi tudi Slovenci imeli kje takošnjo skalo v isti namen, potem bi imeli manj Judežev in izdajic slovenskega naroda!) — Zdaj pa nima tista skala več iste visokosti, škoda, da ni rabila ista skala do 1870 leta v isti namen, kajti vsled tega bi se bil rimski magistrat, kteri stoluje vedno na tem krasnem gradu Kapitolji, morda vendar zbal Rim izdati Piemontezem, ali bi ne bil saj molčal proti temu neslišanemu nasilstvu in prelomu starodavnih pogojenih pravic.

2. Palatinski grič; (52 metrov nad gladino morja) tukaj so imeli svoje hiše Graki, Krasi, Ciceron, izdajica Katilina; in Mark Antonij; tudi cesarja August pa Tiberij sta imela tu velikanske palače. Zdaj je na tem krasna villa Millis, ki ima lopo z granitnimi stebri in fresko-slikarije od Rafaela, predstavljajoče Venero in nektere nimfe. (povodne žene ali rojenice, vile.) Na tem griču je postavil Romul podlago mestu, ter se vidijo še zdaj nekteri dragoceni ostanki Apollovega tempelja, bukvarnice palatinske, palače Neronove in gledališča cesarja Kaligule.

3. Grič Kvirinal, tako se imenuje po tempelju Kvirina, ki se je v starodavnosti postavil v čast Romulu, o kterem pripoveduje pravljica, da je zginil med nevihto po 37letnem

vladanju, ter od tihmal so ga častili kakor boga Kvirina. Da bi tako zginil tudi kralj Humbert, kterega oče si je s pestno pravico osvojil tu stoječo krasno papežovo palačo; kot vladar je namreč imel papež tu svojo stolico. Zdaj se imenuje ta grič Monte Cavallo. Ta holmec je bil dodan Rimu od kralja Numa Pompilija.

4. Grič Coelij. (visok 48 metrov.) Ta je naj bolj nepravilen in naj daljše brdice Rima. Tu je slavolok Dollabelle in Silana in drugi, na kterih je vrpta cerkev sv. Janeza in Paula. V zvoniku cerkve je en ostanek palače Tulla Hostilija, tretjega rimskega kralja.

5. Aventinski grič. Združen je bil z mestom od Anka Marcija, 4. rimskega kralja. Ta oddelek mesta je skoraj zapuščen ali brez hiš, ker tu se vidijo le vrta in nekteri ostanki, kteri kažejo na veličastno preteklost.

6. Eskvilinski grič, vzet k mestu od Servija Tulija.

7. Grič Viminalski, tu so bile velikanske sloveče toplice grozovitega morilca kristjanov cesarja Dioklecijana. Kakor Eskvilinskega je vzel tudi tega Servij Tulij k mestu.

8. Grič Pincio. Na povelje Napoleona I. je bil spremenjen v krasno in vgodno sprehajališče. Dve krasni ogromni vili Medici in Borghese kinčate grič. Tu je tudi mali obe-

nčina vsa prah od črevljev otrasti ter se med šeznaboge in zamorce preseliti.

Politični pregled.

V Ljubljani 28. avgusta.

Avstrijske dežele.

Na Dunaji biva več tisoč Čehov. Društvo „Komensky“ je hotlo za nje napraviti zasebno šolo, ter prosilo dovoljenja. Mestni šolski svet je prošnjo odbil, društvo se je pritožilo na deželni šolski svet, a tudi ta je odbil prošnjo, a vendar so spoznali potrebo, da se stvar razpravi na podlagi § 19 osnovnih postav. Poklicali bodo še enega poročevalca in za tega so izvolili dr. Weitlofa, predsednika „Schulverein“. — Deželni šolski svet bode o tem ukrenil v nekaterih tednih, in tako bode minul za letos čas za začetek šole. — Ko bi deželni šolski svet stvar neugodno rešil pritožiti se mislijo Čehi na ministerstvo. — Tolik strah zavdaja Dunajčanom česka šola, in nemštvo bi bilo v nevarnosti, ko bi se nekaj českih otrok v češčini začelo poučevati in pripravljati nemščini, kajti gotovo nikomu ne bode prišlo na misel, izključiti nemščine iz českih šol.

Dr. Otmar Reiser iz Dunaja je osnoval v slovenskih Pekrjih zgolj nemško šolo, a to je bilo vse v redu, nikomu ni prišlo na misel, protestovati zoper osnovanje te šole. Nemški „Schulverein“ se po Slovenskem vtikuje v osnovo javnih ljudskih šol, trapa soseske, zapeljuje učnike, n. pr. na Kranjskem v Dragi, v Maverli, ali za njega niso §§. šolskih postav?

Pri vsem tem je pa smešno — da! več ko smešno, ako se govori o zatiranem nemštvu. Taki kričarji dobro vedo, da potrebujejo plašča za svoja dela, a ta plašč je pa zatirano nemštvo. O nemštvu govore, pa mislijo sami sebi.

Z Dunaja 25. avgusta. Predstev za l. 1883. O tem se bere naslednje. Pri ministerstvu se pridno izdelujejo predlogi, ki imajo priti na jeseni pred državni zbor. Predstev (budget) za 1883 je uže po večem nastavljen in kaže napredek v tem, kako se vlada prizadeva poravnati ravnotežje v državnem troškovanju. Tukaj se gre ozirati na varčnost v

vseh panogah državnega gospodarstva, na preuredbo obdačenja v smislu, kakor je to razložil denarni minister, na povzdigo in pomnoženje državnih dohodkov po naravnem potu, da se pospešuje poljedelstvo, obrt, promet in kupčija.

V Bosni novi minister Kalay dobro pometa. Vse nesposobne in nepoštenne vradnike kar ob kratkem odpravlja. Tako je prav in bi imelo povsod tako biti. Bodi mu le sreča mila, da bi povsod tudi vredne in sposobne namestnike nastavil. — Kar so od policijskega vodje žl. Alpi pripovedovali vsi časniki, tudi vradni, kakor da bi bil za 12.000 državno blagajnico poškodovan, vendar ni res ter zdaj časniki preključujejo, kar nas toliko bolj veseli, ker je vodja pred odhodom v Bosno v Ljubljani služil in se zdaj naj brž spet nazaj povrne. — Sicer pa ni v Bosni vse tako gladko, kakor bi kdo mislil. Tu pa tam se prikazujejo večje ali manjše trope ustašov ter delajo nepokoj in škodo mirnim prebivalcem, da morajo toraj vojaški poveljniki vedno čuječi biti. Veliko preglavico bodo delali Krivošijani, ki so se pred armado v Črnogoro umaknili, ki jim je zdaj gostoljubnost odpovedana ter se morajo nazaj povrniti ali pa drugam izseliti. Tirjajo pa neki, da naj vlada kuče podzida in škodo povrne ter jih še vojaške dolžnosti oprosti, kar vlada gotovo storiti neče in tudi lahko ne more. Tudi z novačenjem, dasiravno se je mirno izvršilo, ne bo brez sitnost, ker mnogo v vojaštvo potrjenih, je kmalo potem spet pobegnilo, zlasti naj večkrat tako delajo pravoverni Srbi. Vrh vsega tega pravno vprašanje visi, kakor se je postavilo, da namreč ne vemo, li dela država za-se ali za Turčijo. Zarad tega so začeli nekateri konservativni časniki spet svetovati, da je zdaj vgoden čas, da se Bosna in Hercegovina z Avstrijo tesno združijo. Res razun prusonemcev in nekaterih neznačajnih liberalcev bi bil tega vsak Avstrijan vesel. Potem bi saj vedeli za kaj grič in čemu se toliko žrtvuje.

C. kr. namestnik baron de Pretis pojde za nekatere dni na Dunaj, kjer se bode določilo o pohodu Nj. Veličanstev v Trst.

lisk. Tú smo videli Tramvaj, kateri so vozile koze, se ve da bolj za kratki čas nego za resnobo. Po vrtu je vse polno doprskih kipov slavnih Rimljanov vsih časov. Tudi kip slavnega zvezdoslovca patra Secchija, kinča to prelepo sprehajališče. Iz vrhunca vrtov se vidi prav lepo Rim, zlasti pa bližnja vatikanska palača prek Tibere.

9. Janikulski grič, ta je naj višini memo vsih. Zdaj se imenuje tudi Montorio (Monte d'oro, zlati grič) zarad rumene barve njegovega peska. Dandanašnji je tudi on spremenjen v vgoden vrt, ter služi za javno sprehajališče. Ta grič je tudi znamenit, zato, ker na tem hribu je bil sv. Peter križan.

10. Grič Vatikana. Na tem je sezidana bazilika sv. Petra in papeževa stolica.

Mostovi.

1. Most sv. angela. Tako se imenuje zato, ker vodi h gradu enakega imenu unkraj Tibere. Klement IX. je dal napraviti v 17. stoletju krasne naslone po vitezu Bernini-ju, ki je postavil na tiste deset velikih kipov angeljev iz marmorja, kateri držijo orodje Kristusovega trpljenja. Tudi sta na koncu obeh naslovov kipa sv. Petra in Pavla iz marmorja. Za mostom se vzdiguje krasen št. angeljski grad, raz kterega so prej ob cerkvenih slovesnostih pri sv. Petru s topovi streljali; zdaj

se pa šopirijo laški vojaki v njem. Od tú ni dalječ do trga sv. Petra. Čez trg s. Spirito, kjer je stara velikanska bolnišnica in skoz še precej dolgo ulico se pride kmali na omejenji trg in k baziliki sv. Petra.

2. Sikstov most. Že rimski cesar Antonin Pij je na tem kraju dal narediti most, ter v novč je bil postavljen od Siksta IV. 1447. leta.

3. Most „quattro capi“ (štiri glave.) To ime ima od malika Jana štiriobraznega, kateri kinča skrajne konce mesta. Ta most vodi na tiberinske otoke in k sv. Jerneju, kateri otoki so bili posvečeni v starem veku bogu Martu, (Davorinu ali bogu vojske) kjer se je urila rimska mladina v telovadnih vajah in vojaških.

4. Most sv. Jerneja. Sezidan v IV. stoletju, veže tiberinski otok s prektiberinskim mestnim oddelkom, ter je blizo cerkve sv. Jerneja, ki mu je dal ime.

5. Most Rotto, nekaj palatinski imenovan, ter mnogokrat prenovljen od papežev; 1853 se je popravil za hojo s tim, da visi most na železnem dratu, ki je naslonjen na stare oboke. Od glasovitega mosta lesenega, kateri je bil prvi most v Rimu, in na katerem se je upiral sam Horacij Kokles vojakom etruškega kralja Porsene, ni drugega kakor malo ostankov. (Dalje prih.)

Iz Trsta. V kupčijaki zbornici je povedal zastopovalec vlade, da bodo prišli presvitli cesar in cesarica, potem cesarjevič in njegova soproga 17. septembra v Trst in tam ostali tri dni. — Da je ta novica veselo iznenadila vse prebivalstvo v Trstu lahko verjamemo, in to bode tudi ohrabilo prebivalstvo v svoji zvestobi in vdanosti do presvitile vladarske hiše, kajti nenavadna velikodušnost je, da se sam cesar potrudijo priti v mesto, v katerem so se godila na javnem trgu taka zločinstva. Narodi avstrijski bodo pa te dni prosili vladarja vseh vladarjev, da varuje in brani presvitlo cesarsko rodovino.

Iz Foče 24. avgusta. Skupni denarni minister pl. Kallay je včeraj obiskal Cajnico, in danes je pa prišel iz Gorazde sem, kjer je bil slavno sprejet. Rodovina Cencić, ki ima tukaj veliko zemljišč ga je pričakala na pol pota, vodil jo je njih glavar Dervišbeg. Na noč je prišel tudi vodja vstašev Ferhard beg Herenda pred ministra, da se mu podvrže.

Vzrok in sled bosniški vstaji. Kalinovik se imenujejo posamezne naselbine v Zagorji, tam, kjer se raztekajo viri Drine in Neretve. Ko so letos od vseh krajev pritisnili na vstaše, najdlji so tam pisma, ki so razodela, od kod da izvira vstaja in kdo jo vodi in podpira. Veliko-srbski odsek v Belgradu in slavjanski pomožni odsek v Moskvi sta snovala niti za vstavaške kraje skoz Črnogoro, kjer so osebe, ki so najbliže knezu vse v rokah imele. Knez sicer ni osebno nič prizadet, a zraven knezeve vlade je še druga postranska vlada; prvi vojvodje v Črnigori, njim na čelu, Peter Petrovič so hujskali in vodili zaroto zoper Avstrijo. Pisma v Kalinovki imajo zapisnike o številu posameznih čet, o skladišči orožja. Dalje pravijo, da je sin Vukotiev, ki je bil poslan po prizadevanji c. k. ministerskega residenta v C. tinjah, pomirit Hercegovce, delal na obe strani.

Tako si da „Pester Lloyd“ poročati iz Sarajeva, in naj tudi sam odgovarja za resnico teh poročil. — Iz našega stališča le prav kratko vprašanje: 1. Kdo je bil vzrok, da so bila ljudstva nezadovoljna? — Sicer je pa vendar jasno kot beli dan, ko bi bili Črnogorci očitno potegnili z vstaši, zaman bi bilo vse prizadevanje avstrijske armade. — Da pa kri ni voda, da so Krivošijani in tudi drugi najdlji zavetja v Črnigori, je pač lahko razumljivo, saj so jeden in isti narod po jeziku, nekaj tudi po veri z Črnogorci, po drugi strani je pa tudi resnično, da bi razpršene vstavaške čete zginito, ko bi v Črnigori ne najdlje zavetja. — Iz tega se menda da posneti, da se takemu ljudstvu ne dá zapovedati, kakor potrpežljivim in krotkim Slovencem.

Minister deželne obrambe za Ogrsko je začasno imenovan dne 20. avgusta baron Orczy.

Bukovinski deželni zbor je zaključen 24. avgusta, ko je je votiral deželni šolski zavod, in potrdil račun deželnega odbora.

Marski učitelji zbrani v Lundenburg 15. t. m. izrekli so se za §. 1 šolske novele, po katerem ima biti šolska odgoja vrskouravna.

Vnanje države.

Iz Londona 24. avgusta. V nekaterih dnevih se bodo izkrkali vsi vojaki v Ismajliji. Napredovati nemorejo tako brzo, ker prevoznih ladij, ki peljejo 700 mul, ne bode še ta teden, in potem se morejo živali odpočiti, preden se rabijo.

Iz Egipta. General Wolseley je imel uže resen nikob s sovražniki; dne 24. avgusta poroča vojaškemu ministerstvu: Danes zju tra

sem se napotil s konjico in 1000 mož pehote in zasedel sem po nekaterih manjših bojih nasip iz fašin, katerega so napravili Egipčani med vasmu El Magfar in Mahuta. Nekaj častnikov in mož je bilo ranjenih.

V dne 25. pa telegrafira iz I-majlije, da je 25. z vsa kojnico in s 16 topovi naprej se pomaknil. Egipčani so zasedbo Mahuto močno zgradili in privzeli še 10.000 mož na pomoč. Njim nasproti je stalo 1500 Egipčanov. General Wolseley je ukazal generalu Lowe, da naj s konjico in topništvom Angležev za hrbtom prime; to se zgodi in Angleži so zapodili sovražnika v beg, oplenili velik tabor pri koldvoru poleg Mahamet, 5 Krupovih topov, streliva pušek in 75 vagonov polnih provianta. General Wolseley hoče na jutro naprej pomikati se, da zasede zatvornico pri Kasasiu na sladkovodnemu kanalu, ker ta zasedba mu zagotovi prodiranje vojne skoz puščavo med Ismajlijo in Dette. Do Zagazig ne pričakuje več resnega napada Egipčanov. Angleži so izgubili 6 mrtvih in 12 ranjenih v dan 24. avgusta. Admiral Seymour brodari po sladkovodnem kanalu, da dovažva živež vojakom.

Iz Aleksandrije 25. avgusta. „R. B.“ Lesseps je v slabi koži; Arabi ga dolži, da ga je prevaril, zato da je mogel predati sueški kanal Angležem, sedaj se pa govori, da je za njegovo glavo „darilo“ obljubil. — Ne, to pa ni kaj veselo slišati.

Pri Kossair ob rudečem morji mislijo izbarkati nekaj indijske vojske, od tod mislijo pomikati se proti Kenah na zgornjem Nilu. S tem hočejo zabraniti, da nekaj vojske Arabijeve ne pobegne v Sultan, in od tam nadaljnje malo vojsko brez konca in kraja. Pota od morja do Nilovega zavoja je 43 milj, pa pelje po soteskah, zato bode dobro, ako se Angleži poprej spoprijaznijo z Beduini Abedeh, ki tam gospodarijo. Pravijo, da predsednik bivšega zbora prvakov Sultan-paša hoče podkuriti Beduine zoper Arabija. — Ako je resnično, da so Beduini železnico pretrgali, je to verjetno.

Na Irskem so umori, požiganje zopet na dnevnem redu. 14. t. m. je bila umorjena cela družina zakupnika (v grofiji Galva), a posamezni v treh drugih krajih. Nekatje drugeje so pokazali 10 volov na paši zakupniku, ki je prevzel zemljišče, iz katerega je bil pregnan prejšnji zakupnik. V Clenore, grofije Cork, so zažgali dvoje šol, ker so se šolski predstojniki zamerili druhal'.

Domache novice.

V Ljubljani, 29. avgusta.

(† Dr. Rihard Lah.) Lep pogreb se je v saboto popoldne pomikal skoz Ljubljansko mesto: Spremili smo k večnemu počitku rodoljuba, za katerim pač sme slovenska domovina bridko žalovati, da ji ga je nemila smrt tako zgodaj vzela, — ta je dr. Rihard Lah, sin pred dvema letoma umrlega slovečega sodnika Laha v Radolici, in brat modroslovca čislane Evgenu. Rojen v Vipavi l. 1856, šolal se je rajni Rihard z bratom svojim tudi v Loki, kjer je tedanj g. katehet Fr. Rome vodil nadarjena in dobrasrčna dečka ter utrjeval blago materno podlago, na kateri je potem tako sijajno napredoval. O sv. Mihelu l. 1867 stopil je v latinske šole v Ljubljani, ktere je izvrstno dokončal l. 1875. — skoz vse leta vedno prvak v svojem razredu, vendar pri vsem tem tako skromen in tako priljuden, da ga je vse rado imelo. Dve leti spodnje gimnazije je bil tudi v Alojzijeviski, po dokončane maturi l. 1875 pa se je lotil pravoslovja.

Kmalo je vse skušnje izvrstno dostal, ravno o smrti ljubljene očeta dosegel doktorat, potem opravil skušnjo za častnika, ker je med tem bil k vojakom potrjen. Ko so bile naše vojske v Bosno poslane, bil je tudi tje poklican, od koder se je pa vrnil smrtno bolan za legarjem ali tifusom. Premagal je sicer še to bolezen, vendar je čisto ni zatrl, slednjič se ga je lotila jetika, in ta mu je tudi v četrtek 24. avgusta po noči ugasnila življenja. — življenje, ki bi bilo gotovo blagonosno za našo domovino, ko bi bilo Božji previdnosti dopadlo, ga nam ohraniti. —

Bil je Rihard Lah, ko je dokončal svoje študije sprejet k deželni sodnji v Ljubljani, kjer je kot avskultant zvesto in pridno deloval, ter si kmalo pridobil naklonjenost prednikov in tovarišev. Letos spomladi pa je moral vsled bolezni popustiti svoj posel in šel je v Kranj k sorodnikom, da bi v čistem gorenjskem zraku okrevl. Pa bilo je ravno nasprotno, še hitreje je pešal in pred kratkim se je vrnil k materi v Ljubljano, kjer je lepo previdenega s sv. zakramenti za umirajoče Gospod življenja in smrti k sebi poklical prvega izmed sošolcev, ki smo l. 1875 dovršili gimnazijo. Bog ohrani vsaj dobrega brata na uteho prežaljeni materi. Ti pa ljubljani Rihard, prvi nekdan v šoli, bodi prvi v raju, v preblegem spominu ostaneš součencem vsem!

(„Zastava pašpolka št. 27“) „veliki knez Mihael“ je bila blagoslovljena v saboto ob 9. uri v cerkvi sv. Petra, dež je ubranil to slavnost pod milim nebom. V petek so napravili vojaki gospej deželnega predsednika, namestnici kume presvite cesarice, serenado in baklado. Zastavo so blagoslovili knezoškof, navzočni so bili razen vseh vojaških dostojanstvojenikov, dež. predsednik g. Winkler, dež. glavar, grof Thurn, mestni župan g. Graselli z dvema odbornikoma i. dr. Zastava ima na jeni strani cesarskega orla, na drugi pa sliko Matere Božje. Trakova, katera je podarila kuma, presvita cesarica, sta krasna. Jeden ima napis: Elizabeta, cesarica Avstrije l. 1882 na koncu traka pa je avstrijski in bavorski grb, nad njima krona. Drugi trak ima napis „z Bogom k zmagi“ in ima avstrijski in ogrski grb s krono. Ko je bila zastava blagoslovljena, nesli so jo na prostor pred kosarno sv. Petra, kjer je stal polk, in začeli so žeblice zabijati. Prve tri so zabili knezoškof v imenu presvete Trojce, potem polkovnik g. Appel v imenu presvitega cesarja, gosp. dež. Winkler v imenu presvitega cesarja, gospa Winklerjeva v imenu cesarice in za njimi drugi vojaški in civilni dostojanstveniki. Polk se je poslovil od stare zastave in pozdravil novo s strelom in cesarsko himno. Polkovnik g. Apell nagovoril je polk v nemškem in madjarskem jeziku; v slovaškem jeziku je tudi govoril častnik. Polk je potem prisegal v nemškem, madjarskem in slovaškem jeziku. Konečno je ves polk pred zastopnico kume, gospo deželnega predsednika mimo stopal ter se vrnil v kolizej. Občinstva je bilo mnogo zbranega.

(Iz Drage ima „Slovenski Narod“) dne 26. avgusta dopis v katerem se govori o šolskih razmerah v Dragi (Suchen) na Kočevskem. Tam je, kakor znano, zoper voljo soseske okrajni nadzornik g. W. Lnhart vpeljal čisto nemški poduk v slovenski občini. Njegov zvesti oproda pri izvrševanju pa je na novo pečeni učitelj g. Jurij Erker. Občina se je zoper tako samovoljno ravnanje pritožila, ko se je to pripravljalo je pa prišel učitelj glihat za slovenske ure k županu g. Turku, in je prvi dan obljubil dve uri slovenščine na teden, a

drugi dan vže 3 ure. Med tem je pa prošnja odšla na višje mesto. — Učitelj pa sedaj razsaja po občini, stvar preobrača, ljudi ščuva, in od hiše do hiše hodi lovit podpisov. — Učitelj bi tega gotovo ne storil, ako bi mu nekdo hrbta ne varoval, a na Krausjem imajo učitelji, ako se ogrnejo s nemškim plaščem, in ako moč, da denejo tudi levovo kožo — državno veljavo — na se, vsako prostost in so nedotakljivi, od tod tolika predrznost, da delajo nemir in razpor po soseskah.

(Naznanilo.) Ker nameravane slovesnosti na Notranjskem zaradi nepričakovanih zadržkov ne bode, daje ožji odbor sledeče na znanje: Ko smo 19. junija t. l., oprti na lepo vsestransko zaupanje, stopili med svet, hoteli smo prvo nalogo svojega programa zvršiti z dobrodelno loterijo na prid „Narodnemu domu“ pri „narodni notranjski slavnosti“ v Postojni v dan 3 septembra t. l. — Za loterijo in za slavnost preskrbeli smo za časa zelo previdno vse potrebne reči. Visoka finančna oblast odbila nam je prvo prošnjo za loterijo brez motivacije, druge nujne nam pa do danes ni še rešila. — Ker je loterija podlaga naši slavnosti in ker gledé na namen in važnost obeh in z ozirom na dragi kratki čas ne smemo dalje čakati, sklenili smo preložiti skupno slavnost z loterijo v leto 1883., ter temu pridružiti cesarski praznik 600letnega zjedinenja slovenske Krajine z ljubljeno habsburško hišo! Mej tem ostaneta naša odbora pri življenji. Svojo skrb in moč obrniti hočemo „bralnim društvom za priprosto ljudstvo“ in materijalni blagosti milega nam naroda! Vsacemu p. n. rodoljubu, narodnemu društvu, posebej pa 130 udom širega odbora in slovenskim časnikom za najmanjšo prijaznost iskreno zahvalo, proseč vse tudi v prihodnje njihove domoljubne podpore! Nasprotnikom slovenskega dela in našega prerojenja pa ter „klevetnikom“ slovenske narodne samostojnosti in zavesti odločen: e pur si muovef Živila naprednja Notranjska! Živila boljša slovenska bodočnost!“ (Post festum je loterija dovoljena. Op.) S. N.

V Postojni, 20. avgusta 1882.

Ožji odbor notranjskih domoljubov.

(Ogenj.) V nedeljo zvečer nas je preplašil strel iz Grada. Ob 3/4 na 8 je začelo goret in pogorel je Kamničanov kozolec blizo botaničnega vrta, kozolec je bil napolnjen z mervo.

Razne reči.

— Dunajski borzni kurir. (Poročilo Akin-ovo in tov.) Avstrijski kreditni zavod in ogrska kreditna banka sta razglasila svoje polletne poštve (bilance), zastor je padel, ki nam je zagrinjal delavnost dvoje največjih denarstvenih zavodov v monarhiji, in prikazalo se je, da je bilo zadej — prav za prav nič. Ogerska kreditna banka je izkazala: 3⁸/₁₀ odstotkov za polletje in tako se nam kaže zavod, ki ima monopol v deželi, in je tako rekoč hišni in dvorni bankvir ogerske vlade, to ni znamenje velikega prospeha ali vrliga pravičnega vodstva. Borza je tudi vrgla akcije za 20 gl., a nikoga ni bilo, da bi bil temu branil ali bi tega ne bil spoznal za pravično.

Avstrijski kreditni zavod razglaš: 9⁷/₁₀ odstotkov za to dobo (pro rata temporis). Tega števila si niso mogli kar brž razlagati; tem ki kup kviško ženo (hausier-) je bilo to pre-nizko, a unim, ki cenó nizko tlačijo (baissier) previsoko, dokler niso najdlj — posebno pa zunanaj borse, da to se ne zlaga s kurzom, potem so oddali od vseh strani kreditne akcije, tedaj so izgubili te mimo prejšnjega tedna po 10 gold.

Ker je šlo oboje teh akcij tako nazaj ter v kupu padlo, je tudi to zadelo barantijo z železničnimi akcijami, vendar jim cene ni vzelo ali prisililo, da bi se mogle oddati. Kursi so padli sicer za nekatere goldinarje, vendar je pričakovati, da se bode barantija (špekulacija) oslobodila pritiska, katerega so ji zavdale kreditne akcije in se toliko bolj poprijela železničnih akcij, ker tukaj ne bode tacega nepričakovanega izida.

Danes zaznamujemo tako-le: Kredit-akcije 308¹/₂, ogrsk. kredit 295, drž. železnica 345¹/₂ n ajeva renta 76.75, ogerska zlata renta 87.70.

— Judje se povračajo iz Amerike. Na Nemškem, namreč v Vratislavi (Breslav) čaka 1000 judovskih begunov vrativših se iz Amerike za pošiljatev nazaj, kar oskrbuje vratislavski pomožni odsek. Po ameriškanskih listih so se zelo pritoževali, kako imajo Judje malo veselja do dela.

— Letina na Ogrskem je letos dobra, a tako daleč je prišlo z deželo, da si kljub temu kmet ne bode nič opomogel, korist bodo imeli le upniki, liharji in pa davkarji. V Banatu so v jednem komitatu nastavili 200 novih davkovskih iztirjevalcev, in polovica zastalnih davkov 2¹/₂ milijona mora se izterjati brez prizanesljivosti. — Kmetom bo ostalo žita komaj za seme, a za življenje ne. Tako ogerskega kmeta pokoplje še le dobra letina, ker ljudje mu strgajo iz rok, kar Bog pusti rasti. Ob slabih letinah kmeta vsaj pri miru puste.

— Trtna uš v Aradu na Ogerskem. — V nogradih Janeza Handl so najdlji trtne uši toliko, kolikor nikjer poprej. Vinograd, ki ima n. p. 4000 trt so zaprili, in ministrtvu naznanili.

— Slanikov so ob bregovih Škocije vjeli letos toliko, kolikor nikdar prej, manjka jim soli. Samo v kraju Kirkvall je ujelo 200 čolnov, 20000 kranov rib a) kran 10000 rib, in tudi od drugod se čujejo take novosti. Tudi ob irskih bregovih se je prikazalo obilo slanikov, a Irski ribiči nimajo ne mrež niti soli za nasoljanje; in tako bodo Irci prisiljeni ribe zopet tam kupovati.

— V izhodnji Aziji je otok Korea z kakimi osem milijonov prebivalcev. Od nekdanj so strogo zapirali vsaki vhod Evropejcem in vsem ptujcem. Katoliški misijonarji so vedno hodili preoblečeni kot kupci in trgovci ali kaj enacega, a mnogo zasačenih je dalo kri in življenje. V poslednjih časih so še le Angleži in Amerikanci Korejce prisilili, da so jim nekatera pomorska mesta za kupčijo in bivanje odprta. Ali Korejce stare korenine to nestrpljivo jezi, uprli so se zdajni vladi ter celó kralja in kraljico umorili. Nasledek tega bode najbrž pomorjenje ali iztiranje ptujcev; toraj Amerikance in Angleže spet tu vojska čaka.

Shod českih učiteljev v Pelznu.

7. avgusta.

(Dalje)

Zoper to resolucijo je poprijel besedo g. ravnatelj Lepař. Viharno pozdravljen, govoril je potem stvarno in temeljito. Rekel je, da ne gre zaničevati tistih Nemcev, ter razglašati jih za neprijatelje učiteljev, ki so provzročili to novelo, on visoko čisla Nemce, ki so že skoz več let pogum in srčnost imeli braniti pravice drugih nenemških narodov in med te Nemce sliši v prvi vrsti Lienbacher. On je navedel prav tehtnih vzrokov zoper resolucijo, potrdil je to z izgledi iz svoje večletne skušnje in zagovarjal je §. 1 novele, ki

povdarja vrsko-nravno vzgojo otrok. Drugih resolucij je omenil le kratko, povdarjal pa je posebno, da naj se telovaja pri dekličih vzame učiteljem in izroči učiteljicam ročnih del, on je tudi zato, da naj se s poukom še le v 7. letu začena.

Živo so mu ploskali ko je rekel: „Brezverskih otrok pri nas ni, kedar bomo imeli brezverske otroke, potem bodem glasoval za brezverske šole. Kristjan sem, in dokler bodem kristjan, ne bodem odpravljaj krščanskih znamenj iz šol.

G. Hober iz Roudnic je zoper, in predsednik ravnatelj Knobloch, je pozval zbor, naj glasujejo za resolucijo, a bila je opozicija zoper to. Ravnatelj Lepař je zavračal na veliko važnost predmeta in je zahteval, naj se glasuje potem, ko se stvar dobro prevdara. Podpredsednik Kral je bil zoper in je pustil glasovati, in bila je večina za resolucijo (za brezvrsko šolo).

Popoldne se seja nadaljuje in prišle so v obravnavo naslednje resolucije:

II. Da se skrbi tudi za take otroke, ki nimajo domače odgoje, ali kateri nimajo vsih čutov, ali katerih odgoja se zanemarija, naj se vzamo v šolsko postavo tudi določila za šole, kjer se vzgoja taka mladina, učitelstvo pričakuje, da postava določi, kdo ima napravljati in vzdrževati take humanitarne zavode.

III. Kakor pri osnovi takih šol tako povsod zagovarja česko učiteljstvo načelo: da na Českem pripada deželnemu zboru nalog, vstanovljati ljudske, meščanske, strokovne in srednje šole.

IV. Telovadba kot učni predmet naj se opusti dotlej, da bode moč napraviti telovadnice, ki strogo ugajajo zdravstvu. Prost predmet naj bode telovadba tam, kjer se spolnujejo ti pogoji. Vsak otrok iz take šole, kjer se poučuje v telovaji, naj se zdravniško preišče, in le taki otroci smejo telovaditi, ki so za zdravo spoznani.

V. Nadaljno izobražbo mladine šoli odrasle naj vravna deželna postava. Nadaljevalnica za dečke in deklice naj se osnuje pri vsaki šoli, kjer je najmanj 25 otrok od 14. do 16. leta. Po mestih, kjer so 4- ali 5razredne šole, meščanske in srednje šole naj se osnujejo obrtne nadaljevalne šole, kjer se poučuje ob večerih in nedeljah. Po obrtnih krajih naj bodo v središčih obrti strokovne šole z delalnicami za tiste rokodelce, katerih je naj več v krajih ali v okolici. (Dalje prib.)

Tržne cene v Ljubljani.

26. avgusta.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 45 kr.; domača 8 gl. 82 kr. — reč 5 gl. 21 kr.; — ječmen 4 gl. 07 kr.; — oves 2 gl. 87 kr.; — ajda 6 gl. 57 kr.; — proso 5 gl. 21 kr.; — koroza 5 gl. 87 kr.

Telegrafske denarne cene 28. avgusta.

Papirna renta 76.80 — Sreberna renta 77.15 — Zlata renta 95.10 — 1860letno državno posojilo 130.50 Kreditne akcije 311.— — London 118.25 — Cos. kr. cekini 5.62 — 20-frankov 9.44.

Umrli so:

25. avgusta. Ivan Ravnihar, 6 tednov, črev. katar. Jakob Jereb, stavec 41 let, za jetiko.

V otroški bolnišnici:

25. avgusta. Janez Velkavrh, 17 mesecev jetika.

V civilni bolnišnici:

28. avgusta. Jera Doles, 43 let, vnetje možgan. Marjana Žagar, 50 let. Jurij Mihelič 68 let.

Javne dražbe.

31. avgusta. 1. eks. držb. pos. Janeza Nagode iz Hotederšice 2755 gl. 1. eks. držb. Jožefa Prudič iz Dolenje vasi, 1288 gl. 1. eks.

drž. Janeza Milavec iz Cirknice 5790 gl. 1. eks. držb. Andreja Turšič iz Dolenjevasi 910 gl. 1. eks. držb. Janeza Škvarc iz Rot 4010 gl. 1. eks. držb. Franceta Švelc iz Dolenjevasi 1223 gl. vse v Logateu. 1. eks. držb. Andreja Hrast iz Zatičine 3230 gl. Zatičina. 1. Andreja Krese iz Sel pri Toplicah 3330 gl. Rudolfovo.

Acin et Comp.

Kärtnering 12. na Dunaji.

Navodi se dajejo brezplačno

preskrbujejo naročila na: denarne rente, obligacione, akcije, srečke in valute.

Oprave na borzi za malo odškodnino.

Zahvala.

Za svečani obed, ki ga je povodom rojstnega dne Njeg. c. in kralj. veličanstva pesvitlega cesarja v 20. dan t. m. mestnim ubožnim priredila **Ljubljanska ljudska kuhinja**, so od sl. vodstva tega velekoristnega društva brezplačne nakazilne listke dobili vsi stanovniki tukajšnje mestne siromašnice, katerih je vseh 110, mej njimi 35 bolnikov, ki ne mogó iz postelje, ki so jim pa jedi bile poslana na dom.

Toliko dobro delo v resnici izredne blagotvornosti zasluži biti objavljenim z dostojno hvaležnostjo.

Upraviteljstvo ubožnega zavoda ljubljanskega v 22. dan avgusta 1882.

Mestni župan: **Grasselli.**

Prodaja mlina.

V Duleh pri Čatežu je malen na prodaj, ki se imenuje „Crkveni malen“ ima tri tečaje, stope in nekaj zemljišča. V najemu je zdaj za 118 gl. Kdor želi malen kupiti in kaj več o tem pozvediti, naj se obrne do župnika v sv. Križu pri Turnu. (1)

Veliki trgovec

G. Milessich v Trstu

razpošilja s poštnim povzetjem v malih povezkih po 4³/₄ kilo poštnine prosto na vse kraje Avstrije in Ogorske tako po nizki ceni, kakor na debelo in sicer:

Kave	Ceylon, naj bolj izvrstne	1 kilo po gl. 1.70
	Ceylon perl, zelenkaste	„ „ „ 2.—
	Manila „ svitlo-zelenkaste	„ „ „ „
	naj bolj izvrstne	„ „ „ 1.60
	Kuba, debelozrnate, naj bolj izvrstne	„ „ „ 1.75
	St. Domingo	„ „ „ 1.48
	Java, svitlozelene	„ „ „ 1.42
	Java zlate, izvrstne	„ „ „ 1.54
	Santos, naj bolj izvrstne, zelene	„ „ „ 1.36
	Rio, izbrane	„ „ „ 1.30
	Riža, izvrstnega	„ „ „ .40
	„ Rangon I.	„ „ „ .36
	Namiznega olja (Aixer) v kositarskih posodah po 4	„ „ „ 1.28
	Namiznega olja od Monte st. Angelo	„ „ „ 1.15
	Makaroni napolitanski 4 kilo vkup po	„ „ „ .56

Zadnjič dišave, južno sadjiče, žafran, čokolade in vse druge izbranosti za kuhinjo in na mizo kolikor mogoče po nizki ceni. Kdor želi izkaz raznih cen, se mu bode takoj poslal. (2)

Ravnokar je na svitlo prišel

Harmoniumspiel

von

Mettenleiter.

II. Theil.

Velja gl. 1.98, po pošti poslan 2.08.

I. del velja 1.80, poštnine prosto pa 1.90.

Toraj oba dela I. in II. veljata 3 gl. 78 kr., po pošti pa 3 gl. 98 kr. Vsi izvedenci delo hvalijo.

Dobiva se po

Katol. bukvarni.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.